

ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE KLİNİK DANIŞMANLIK MODELİ UYGULAMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ*

EVALUATING CLINICAL COUNSELING MODEL APPLICATIONS IN TEACHER TRAINING

Doç. Dr. Cem TOPSAKAL

Recep Tayyip Erdogan University, Education Faculty, Department of Educational Sciences,
Rize/ TURKEY, ORCID: 0000-0002-6846-8676

ÖZET

Bu çalışma, pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı uygulama öğretmeni ve uygulama öğrencilerin Öğretmenlik Uygulaması dersi çerçevesinde uygulanan Klinik Danışmanlık Modeline ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlayan nitel bir araştırmadır. Araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle belirlenen 10 uygulama öğretmeni ve 10 uygulama öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubu olarak 2017-2018 öğretim yılı bahar döneminde Rize ilinde Öğretmenlik Uygulaması dersine katılan ve pedagojik formasyon eğitim sürecine dahil olan bireyler belirlenmiştir. Araştırmanın verileri açık uçlu sorulardan oluşan, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel araştırma analiz tekniklerinden içerik analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları klinik danışmanlık modelinde yer alan ön görüşme, gözlem ve veri toplama, veri analizi, son görüşme, yansıtma, sorunlar ve çözüm önerileri temalarında ele alınmıştır. Araştırma sonuçlarından bazılarına göre uygulama öğretmenleri ve uygulama öğrencileri ön görüşme aşamasında sorun yaşamaktadır. Uygulama öğretmenleri, kendilerinin diğer aşamaları yerine getirdiklerini düşünmektedir. Bazı uygulama öğrencileri ise veri analizi ve yansıtma aşamalarının verimli geçmediği, eylem planlarının yapılmadığı görüşündedirler.

Anahtar sözcükler: Öğretmen Eğitimi, Pedagojik Formasyon Eğitimi, Klinik Danışmanlık Modeli, Öğretmenlik Uygulaması Dersi

ABSTRACT

This study is a qualitative research aiming to determine the opinions of practice teachers and students of the pedagogical formation training certificate program regarding the Clinical Counseling Model applied in the course of Teaching Practice course. The study group of the research is consisted of 10 practice teachers and 10 practice students chosen by the easily accessible sampling method. The study group, individuals who attended the Teaching Practice course and were engaged in the pedagogical formation training in Rize during the 2017-2018 academic year spring semester were selected. The data of the study were collected through a semi-structured interview form consisting of open ended questions. In the analysis of the data, content analysis technique, one of the qualitative research analysis techniques, was used. The findings of the study were discussed under the themes as pre-interview, observation and data collection, data analysis, final interview, reflection, problems, and solution recommendations included in the clinical counseling model. Some according to the research results, practice teachers and students have problems in the stage of pre-interview. Practice teachers think that they are good at other stages. On the other hand, some practice students think that data analysis and reflection stages are not efficient and that action plans have not been made.

Key Words: Teacher Training, Pedagogical Formation Training, Clinical Counseling Model, Teaching Practice Course.

*Bu çalışma; Rize, 27-29 Ekim 2018 tarihli, 2. Uluslararası Öğretmen Eğitim ve Akademi Kongresinde bildiri olarak sunulmuştur.

1. GİRİŞ

Eğitim fakülteleri lisans ve formasyon programları derslerinden biri de öğretmenlik uygulamasıdır. Öğretmenlik Uygulaması iki saat teorik ve altı saat uygulamadan oluşan beş kredilik bir derstir (RTEÜ Eğitim Fakültesi, 2015). Bu programa tabi olan öğrenciler, haftanın bir günü uygulama okullarında eğitim ve öğrenime katılır. Fakültede ise danışman akademisyenlerle iki saat teorik ders yaparlar. Bu

faaliyet Eğitim Fakültesi-Uygulama Okulu İşbirliği süreci ile olur. Bu süreç bir kılavuz ile belirlenmiştir (RTEÜ Eğitim Fakültesi, 2018). Öğretmenlik Uygulaması öğretmen adaylarının öğretmenlik yeterliklerini kazanması için düzenlenen bir uygulama sürecidir. Bu uygulama tarafların ortaklaşa sorumluluğu altında yürütülür. Bu işbirliğinin amacı, öğretmen adaylarının kazanmış oldukları alan bilgisi, mesleki bilgi ve becerilerini etkili, verimli, güvenli olarak uygulamaları ve geliştirmeleri için görev ve sorumlulukların eğitim fakültesi ile uygulama okulu arasında paylaşılmasını sağlamaktır. Eğitim fakültesi-uygulama okulu işbirliğinin özel amaçları da bulunmaktadır: a) Planlama, uygulama ve değerlendirmede belirlenen ilkeler çerçevesinde ulusal bir standart oluşturmak, b) Eğitim fakültesi ile uygulama okulu arasındaki işbirliğini geliştirecek bilgi alışverişini sağlamak, c) Eğitim fakültesi ile uygulama okulu arasındaki eğitim-öğretim sürecinde etkileşimi en üst düzeye çıkartmak (RTEÜ Eğitim Fakültesi, 2018).

Türkiye’de öğretmenlik uygulamalarının olumlu ve olumsuz yönlerini ortaya koyan araştırmalar bulunmaktadır (Bulunuz ve Bulunuz, 2015; Bümen, vd. 2012; Gürsoy vd., 2013; Kazu ve Yenen, 2014). Çalışmalarda geribildirim uygulamasından kaynaklanan sorunlar, uygulama öğrencisinin ders sunumu yaparken tanınan fırsatların yetersizliği, sınıfı sahiplenme duygusunun olmayışı, uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanının bu işe karşı yeterli düzeyde sorumluluk bilincinin olmayışı, fakültede yapılan teorik derslerin etkin yapılmaması gibi sorunlar yer almaktadır. Bir araştırmada klinik danışmanlık uygulaması deney grubu lehine sonuçlara ulaşılmıştır (Gürsoy vd., 2016). Başka bir çalışmada modelin, katılımcı öğretmenin mesleki gelişimine etkili bir şekilde katkıda bulunduğu, iletişim becerileri ve öğretim uygulamalarının yanı sıra yansıma ve öz değerlendirme becerilerini geliştirdiği sonuçlarına ulaşılmıştır (Fteiha and Abdawi, 2017).

Uygulamada sorunları çözmek ve öğretmenlik uygulamasını geliştirmek amacıyla MEB Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü mesleki gelişim programı hazırlamıştır. Öğretmenlik uygulaması danışmanlığı eğitici eğitimi kursu düzenlemiştir. Kırk saat süren bu hizmet içi eğitimin amaçları arasında Öğretmen adaylarına daha sistemli ve çok yönlü dönüt vermeyi temel alan “Klinik Danışmanlık Modelini” ni tanıtmak yer almaktadır (MEB, 2018).

Klinik Danışmanlık Modeli paydaşları (uygulama öğretim elamanı, uygulama öğretmeni ve uygulama öğrencisi) bir masa etrafında buluşturan, katılımcı, yansıtmacı düşünme ve değerlendirme felsefesine dayanan bir öğretmenlik uygulaması modelidir. Modele göre (Bulunuz ve Gürsoy, 2018); sınıflarında uygulama yapacak öğretmen adaylarına sınıftaki rolleri ve yapacağı çalışma programı hakkında bilgi verilir. Öğretmenlik uygulamasında görev alan paydaşlar dönem sonunda karşılıklı birbirlerinin performansını değerlendirir. Değerlendirme; akran, danışman ve uygulama öğretim üyesi üçlü saç ayağına oturtulmuştur. Klinik Danışmanlık Modeli doğrusal değil, döngüsel bir süreçtir. Bu süreç ön görüşme, gözlem ve veri toplama, veri analizi, son görüşme ve yansıtma gibi aşamalardan oluşmaktadır (MEB, 2018).

Bu hizmet içi eğitim kursunu başarı ile tamamlayan kursiyerler şu kazanımları kazanır (MEB, 2018):

- *Klinik Danışmanlık Modelini açıklar.*
- *Klinik Danışmanlık Modelinin aşamalarını uygular.*
- *Araştırmacı Öğretmen Modelini açıklar.*
- *Gözlem ve veri toplama tekniklerini kullanır.*
- *Objektif gözlem yapma ve veri toplamanın KDM’deki önemini açıklar.*
- *Etkin geribildirim verebilmek için uygun teknikleri seçer.*
- *Etkin geribildirim verebilmek için uygun teknikleri kullanır.*
- *Eylem araştırma yöntem ve tekniklerini kullanır.*
- *Ön ve Son görüşme tekniklerini kullanır.*
- *Öğrenimde yansıtma modelini açıklar.*
- *Öğrenimde yansıtma modelini uygular.*
- *Uygulama Öğretmenlerinin kullanacağı ders gözlem formunu kullanır.*

Bu çalışma, pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı uygulama öğretmeni ve uygulama öğrencilerinin Öğretmenlik Uygulaması dersi çerçevesinde uygulanan Klinik Danışmanlık Modeline ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

2. YÖNTEM

Nitel araştırma yaklaşımına dayalı olarak gerçekleştirilen bu araştırmanın çalışma grubunu kolay ulaşılabılır örneklem yöntemiyle belirlenen 10 uygulama öğretmeni ve 10 uygulama öğrencisi oluşturmaktadır. Çalışma grubunu 2017-2018 öğretim yılı bahar döneminde Rize ilinde Öğretmenlik Uygulaması dersine katılan ve pedagojik formasyon eğitim sürecine dahil olan katılımcılar oluşturmaktadır. Uygulama öğretmenlerinin tamamı liselerde görev yapan 6'sı kadın, 4'ü erkek öğretmenden oluşmaktadır. Branş olarak 5'i Türk Dili ve Edebiyatı, 5'i ise Tarih öğretmenidir. Öğrenciler ise aynı liselerde öğretmenlik uygulaması yapan 9 kadın, 1 erkek öğrencidir. Öğrencilerin tümü Türk Dili ve Edebiyatı lisansında öğrenim görmektedirler.

Çalışma grubundaki öğretmenler 2017-2018 öğretim yılı bahar yarısında Rize İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından düzenlenen Klinik Danışmanlık Modeli hizmet içi eğitim programına katılmışlardır. Uygulama öğretmenlerinin bu hizmet içi eğitim programının kazanımlarını uygulama durumlarını ölçmek amacıyla veri toplanmıştır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından geliştirilen, açık uçlu sorulardan oluşan, yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinde nitel araştırma analiz tekniklerinden içerik analiz tekniği kullanılmıştır.

Yapılan içerik analizinde 1. Verileri düzenleme, 2. Okuma ve hatırlatıcı notlar alma, 3. Kodlardaki ve temalardaki verileri betimleme, sınıflandırma, 4-Verileri yorumlama, 5. Verileri sunma ve görselleştirme aşamaları takip edilmiştir (Creswell, 2013; Creswell, 2014).

Çalışmanın geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması amacıyla Guba ve Lincoln'un (1982) inanılabilirlik, güvenilirlik, onaylanabilirlik ve aktarılabilirlik kriterleri uygulanmıştır. İnanılabilirlik aşamasında, uygulama öğretmenleri ve uygulama öğrencileri ile 12 hafta gibi uzun süre etkileşim halinde olunmuştur. Katılımcılarla görüşme formları iki kez görüşülerek teyitleri alınmıştır. Görüşme formları alanlarında uzman üç öğretim üyesinin incelemesine sunulmuş, gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Güvenilebilirlik aşamasında, üçgenleme yapılmıştır. Uygulama öğretmenleri, uygulama öğrencileri, uygulamadan sorumlu okul müdür yardımcıları ile görüşmeler ve gözlemler yapılmıştır. Onaylanabilirlik aşamasında, görüşme formlarını geliştirebilmek ve son halini verebilmek için ikişer uygulama öğretmeni ve öğrencisi ile pilot uygulama yapılmıştır. Kullanılmış ölçümler bu şekilde geliştirilmiştir. Ham veri, analiz edilmiş veri, bulguların oluşumu, çalışma süreci, çalışmanın hedef, amaç beklentileri denetlenmiştir. Aktarılabilirlik aşamasında, çalışma sonuçları benzer katılımcı ve ortamlardaki durumlara aktarabileceği kanaatine ulaşılmış, ayrıntılı betimleme yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda katılımcıların ifadelerine dayalı olarak kodlar ve bu kodlara dayalı olarak da temalar oluşturulmuştur.

3. BULGULAR

Araştırmada cevaplandırılmaya çalışılan sorulara dayalı olarak elde edilen bulgular, kod ve temalar kapsamında ve frekanslar eşliğinde sunulmuştur.

Tablo 1: Uygulama Öğrencileri İle Ön Görüşme Yapma

	Kod	Kişi Sayısı (f)	Toplam
Öğretmen	Evet	U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U10	10
	Kısmen	-	
	Hayır	-	
Öğrenci	Evet	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10	8
	Kısmen	Ö4	1
	Hayır	Ö7	1

Tablo 1'de katılımcı öğretmenlerin tamamı uygulama öğrencileri ile ön görüşme yaptığını, öğrencilerin 8'i ön görüşmenin yapıldığını belirtirken, bir öğrenci kısmen, bir öğrenci de hayır görüşünü cevaplamıştır. Kodlara ilişkin katılımcıların doğrudan ifadelerinden örnekler yer verilmiştir.

Kullandık. Süreç olumlu geçti. Elimizden geldiği kadar onları yüreklendirdik. (U4)

Uygulama öğretmeninin ön görüşme sürecini kullandığını pek söyleyemem. Daha çok kendisi ile ilgili genel açıklamalar verdi. (Ö7)

Tablo 2: Uygulama Öğrencileri Hakkında Objektif Gözlem Yapma ve Veri Toplama

	Kod	Kişi Sayısı (f)	Toplam
Öğretmen	Evet	U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U10	10
	Kısmen	-	
	Hayır	-	
Öğrenci	Evet	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10
	Kısmen	-	
	Hayır	-	

Tablo 2’de katılımcı öğretmenlerin ve öğrencilerin tamamı uygulama öğrencileri uygulama öğrencileri hakkında objektif gözlem yapma ve veri toplama yapıldığı görüşündedir. Kodlara ilişkin katılımcıların doğrudan ifadelerinden örneklere yer verilmiştir.

Uygulama öğrencileri ders anlatımı yaparken ders gözlem formunu kullandım. Oradaki ölçütler dışındaki değerlendirmelerimi de farklı bir deftere not edip ders anlatımı sonrası kendileriyle paylaştım. (U5)

Objektif gözlem yaptığımı düşünüyorum genel itibariyle ders çıkışları o günkü performansımız hakkında konuşup birbirimize fikirlerimizi sunduk. Ders esnasında gözlemci olarak uygulama öğretmenimiz notlarını aldı. (Ö1)

Tablo 3: Etkin Geribildirim Verme

	Kod	Kişi Sayısı (f)	Toplam
Öğretmen	Evet	U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U10	9
	Kısmen	U3	1
	Hayır	-	-
Öğrenci	Evet	Ö1, Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	9
	Kısmen	Ö4	1
	Hayır	-	-

Tablo 3’de katılımcı öğretmenlerin ve öğrencilerin 9’u etkin geribildirim verildiğini ifade ederken, bir öğretmen ve bir öğrenci kısmen cevabını vermiştir. Kodlara ilişkin katılımcıların doğrudan ifadelerinden örneklere yer verilmiştir.

Her ders sonrası atölyede toplanıp ders değerlendirmesi yaptık. Önce onlara hangi noktalardaki gözlemlerimi kendileriyle paylaşmamı istediklerini sordum. O doğrultuda ilerledi konuşma ve paylaşım. (U10).

Gözlem formunu bizimle paylaşmadı. Gün sonunda forma bakarak değerlendirme yaptı. Eksiklerimizi, iyi yaptığımız şeyleri, geliştirmemiz gereken konuları söyledi. (Ö4)

Tablo 4: Uygulama Öğrencileri İle Son Görüşme Yapma

	Kod	Kişi Sayısı (f)	Toplam
Öğretmen	Evet	U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U9, U10	9
	Kısmen	U8	1
	Hayır	-	-
Öğrenci	Evet	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10	9
	Kısmen	-	-
	Hayır	Ö7	1

Tablo 4’de katılımcı öğretmenlerin ve öğrencilerin 9’u uygulama öğrencileri ile son görüşme yapıldığını belirtirken, bir öğretmen kısmen ve bir öğrenci ise hayır cevabını vermiştir. Kodlara ilişkin katılımcıların doğrudan ifadelerinden örneklere yer verilmiştir.

Her defasında olmasa da çoğunlukla yaptık. (U8).

Hocamız bizimle daima görüşme içerisindeydi. Kendisine istediğimiz her an ulaşabiliyorduk. (Ö3)

Tablo 5: Geribildirimde ‘Öğrenimde Yansıtma Modelini’ Kullanma

	Kod	Kişi Sayısı (f)	Toplam
Öğretmen	Evet	U1, U2, U3, U5, U6, U7, U9, U10	8
	Kısmen	U8	1
	Hayır	U4	1
Öğrenci	Evet	Ö2, Ö3, Ö6, Ö8, Ö10	5
	Kısmen	Ö1, Ö5, Ö7, Ö9	4
	Hayır	Ö4	1

Tablo 5’te katılımcı öğretmenlerin 8’i geribildirimde ‘öğrenimde yansıtma modelini’ kullandıklarını, bir öğretmen kısmen cevabını verirken, bir öğretmen bu yöntemi uygulayamadığını belirtmiştir. Katılımcı öğrencilerin 5’i bu uygulamanın yapıldığını ifade ederken, 4’ü kısmen yapıldığını, bir öğrenci ise yapılmadığını belirtmiştir. Kodlara ilişkin katılımcıların doğrudan ifadelerinden örneklere yer verilmiştir.

Evet, hatta sınıfa kamera götürdüm. Kamera ile çekilen görüntüleri seyrettik ve değerlendirdik. (U9)

Kendisinden ve hayatından ya da yaşadığı, duyduğu, şahit olduğu olaylardan bize örnekler. (Ö5)

Tablo 6: Gelecek Ders İçin Eylem Planı Yapma

	Kod	Kişi Sayısı (f)	Toplam
Öğretmen	Evet	U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U9, U10	9
	Kısmen	U8	1
	Hayır	-	-
Öğrenci	Evet	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10	8
	Kısmen	Ö8	1
	Hayır	Ö7	1

Tablo 6’da katılımcı öğretmenlerin 9’u ve öğrencilerin 8’i gelecek ders için eylem planı yapıldığı görüşündedir. Bir öğretmen kısmen, bir öğrenci kısmen ve bir öğrenci de hayır cevabını vermiştir. Kodlara ilişkin katılımcıların doğrudan ifadelerinden örneklere yer verilmiştir.

Mutlaka. Ve çok etkili olduğunu düşünüyorum. Uygulama öğrencisi dersteyken tarafımdan gözlemlendi, değerlendirildi. Bu değerlendirmeler öğrencilerle paylaşıldı. (U2)

Eylem planının her ders sohbet havası içinde yaptık. Ders bitiminde toplanıp hoca ile görüştük. Süreç olumlu idi. Eksikleri gördüm. Bir sonraki derste daha iyi olmak için çalıştım. Heyecan sorunumu hocamızın bize olan güveni ile giderdiğimi düşünüyorum. Süreç güzel, olumlu ve yararlı tamamlandı. (Ö2)

Tablo 7: Uygulama Öğrencilerini Gözlerken Kullanılan Teknikler

	Kod	Kişi Sayısı (f)	Toplam
Öğretmen	“Öğrenci-Öğretmen Diyalogları”	U1, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U10	8
	“Sözel Akış”	U1, U4, U5, U7, U8, U9, U10	7
	“Dersteki Öğrenci Davranışlarının Kodlanması”	U1, U2, U3, U5, U7, U8, U9, U10	8
	“Sınıf Trafikçi”	U1, U2, U3, U5, U7, U8, U9, U10	8
	“Etkileşim Analizi”	U1, U2, U3, U5, U6, U7, U8, U9, U10	9
	“Genel Değerlendirme/Gözden Geçirme”	U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U10	10
Öğrenci	“Öğrenci-Öğretmen Diyalogları”	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	9
	“Sözel Akış”	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8, Ö9, Ö10	8
	“Dersteki Öğrenci Davranışlarının Kodlanması”	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5,	4
	“Sınıf Trafikçi”	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	8
	“Etkileşim Analizi”	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö9, Ö10	7
	“Genel Değerlendirme/Gözden Geçirme”	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10

Tablo 7’de katılımcılara uygulama öğrencilerini gözlerken kullanılan teknikler sorulmuştur. Uygulama öğretmenlerin tamamı “genel değerlendirme/gözden geçirme” tekniğini kullandığını belirtmiştir. 9 katılımcı “etkileşim analizi” tekniğini kullanmıştır. 8 katılımcı “öğrenci-öğretmen diyalogları”, “dersteki öğrenci davranışlarının kodlanması” ve “sınıf trafiği” tekniklerini kullandıklarını ifade etmiştir. En az kullanılan ise 7 kodlama ile “sözel akış” tekniğidir. Uygulama öğrencilerinin tamamı “genel değerlendirme/gözden geçirme” tekniğinin kullanıldığını belirtmiştir. “öğrenci-öğretmen diyalogları” tekniğinin uygulandığını 9 uygulama öğrencisi açıklamıştır. 8 katılımcı öğrenci “sözel akış” ve “sınıf trafiği” tekniklerinin kullanıldığını belirtmiştir. 7 uygulama öğrencisi “Etkileşim Analizi” tekniğinin uygulandığını ifade etmişlerdir. En az uygulanan teknik ise 4 katılımcı görüşü ile “Dersteki Öğrenci Davranışlarının Kodlanması” tekniği olmuştur. Kodlara ilişkin katılımcıların doğrudan ifadelerinden örneklere yer verilmiştir.

Birçok teknik uygulama öğrencisi ders anlatırken uygulandı. Bunlar daha sonra uygulama öğrencisiyle paylaşıldı. (U5)

Uygulama öğretmenim genel değerlendirme tekniğini kullandı. (Ö1)

Tablo 8: “Güven Oluşturma” Tekniğini Uygulama

	Kod	Kişi Sayısı (f)	Toplam
Öğretmen	Evet	U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U10	10
	Kısmen	-	
	Hayır	-	
Öğrenci	Evet	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10
	Kısmen	-	
	Hayır	-	

Tablo 8’de katılımcı öğretmenlerin ve öğrencilerin tamamı “güven oluşturma” tekniğinin uygulandığı görüşündedir. Kodlara ilişkin katılımcıların doğrudan ifadelerinden örneklere yer verilmiştir.

Yapılamayanları (eleştirel)değil olması gerekenleri söyledik. Uyum içinde süreci yürütmeye çalıştık. Olumlu ifadeler kullandım. (U1).

Hocamızla istediğimiz her an irtibata geçebiliyorduk. Kafamıza takılan konu hakkında kendisine danışabiliyorduk. Bize hem bu imkânı verdi hem de olumlu tutumu sergiledi. (Ö8)

Tablo 9: Uygulama Öğrencilerinizle İle Görüşmede Kullanılan Teknikler

	Kod	Kişi Sayısı (f)	Toplam
Öğretmen	“Soru Sorma”	U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U10	10
	“Gerekçeleştirme İstemi”	U1, U2, U3, U4, U5, U7, U8, U10	8
	“İfadenin Netleştirilmesi”	U1, U2, U3, U4, U5, U8,	6
	“Yeniden İfadelenendirme”	U1, U7, U8, U9, U10	5
	“Destekleme”	U1, U2, U4, U5, U7, U8, U10	7
	“Seçenek Üretme”	U1, U8, U9, U10	4
	“Uygulama Öğrencisine Sorumluluk Verme”	U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U9, U10	10
	“Uygulama Öğrencisini Teşvik Etme”	U1, U2, U3, U4, U5, U6, U7, U8, U10	9
	“Soru Sorma”	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, U7, U8, U9, U10	8
Öğrenci	“Gerekçeleştirme İstemi”	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6	4
	“İfadenin Netleştirilmesi”	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6, U8, U9, U10	7
	“Yeniden İfadelenendirme”	Ö2, Ö3, Ö5,	3
	“Destekleme”	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, U8, U9, U10	8
	“Seçenek Üretme”	Ö2, Ö3, Ö5, Ö6,	4
	“Uygulama Öğrencisine Sorumluluk Verme”	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, U7, U8, U9, U10	10
	“Uygulama Öğrencisini Teşvik Etme”	Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, U8, U9, U10	8

Tablo 9’da katılımcı öğretmenlere uygulama öğrencilerinizle görüşmede kullanılan teknikler sorulmuştur. Aynı soru öğrencilere uygulama öğretmenlerinizle görüşmede kullanılan teknikler olarak

sorulmuştur. Uygulama öğretmenlerinin tamamı “soru sorma” ve “uygulama öğrencisine sorumluluk verme” tekniklerinin uygulandığı görüşündedir. “uygulama öğrencisini teşvik etme” tekniğini 9 uygulama öğretmeni kullanmaktadır. “gerekçelendirme istemi” tekniğini 8, “destekleme” tekniğini 7, “gerekçelendirme istemi” tekniğini 6, “yeniden ifadelendirme” tekniğini 5 uygulama öğretmeni kullanmaktadır. En az kullanılan teknik ise 4 cevap ile “seçenek üretme” dir.

Uygulama öğrencilerinin tamamı “uygulama öğrencisine sorumluluk verme” tekniğinin uygulandığı görüşündedir. “soru sorma”, “destekleme” ve “uygulama öğrencisini teşvik etme” tekniklerini 8 öğrenci cevaplandırmıştır. 7 Uygulama öğrencisi “ifadenin netleştirilmesi” tekniğinin kullanıldığını, “Gerekçelendirme İstemi” ve “Seçenek Üretme” tekniğini kullanan uygulama öğretmeni sayısının 4 olduğunu açıklamışlardır. En az kullanılan teknik ise 3 cevap ile “yeniden ifadelendirme” dir.

Kodlara ilişkin katılımcıların doğrudan ifadelerinden örneklere yer verilmiştir.

Soru sorma, gerekçelendirme, yeniden ifade, destekleme, seçenek üretme, sorumluluk verme ve teşvik tekniğini kullandığımı düşünüyorum. (U9)

Hocam bu tekniklerin çoğunu kullanmaya dikkat ederek bana iyi bir rehber oldu (Ö6).

Tablo 10: Üçlü Görüşme Tekniğini Uygulama

	Kod	Kişi Sayısı (f)	Toplam
Öğretmen	Evet	U1, U2, U3, U4, U5, U7, U8, U9, U10	9
	Kısmen	-	-
	Hayır	U6	1
Öğrenci	Evet	Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5, Ö6, Ö7, Ö8, Ö9, Ö10	10
	Kısmen	-	-
	Hayır	-	-

Tablo 10’da katılımcı öğretmenlerin 9’ u ve öğrencilerin tamamı üçlü görüşme uygulandığı görüşündedir. Bir öğretmen bu tekniği kullanmadığını ifade etmiştir. Kodlara ilişkin katılımcıların doğrudan ifadelerinden örneklere yer verilmiştir.

Üçlü görüşme uyum içinde tamamlandı. Her üç kişinin de farklı bakış açılarıyla sürecin olumlu geçmesine katkı sağladığı görüldü. (U7)

Üçlü görüşme yerine toplu ya da ikili görüşme yapıldı. (U6)

Bir araya geldiğimizde yaptığımız uygulamaları birbirimize anlatıp, farklı ders anlatma yöntemleri öğrendik. Aynı anlatımı yaptığımız konuları belirledik. Süreçte birbirimiz ile etkili bir diyalog içerisinde bulunduk ve sonrasında ise birbirimize tavsiyelerde bulunduk. (Ö10)

4. SONUÇ

Uygulama öğretmenlerinin tamamı uygulama öğrencileriyle ön görüşme yaptıklarını belirtirken, öğrencilerin büyük çoğunluğu aynı görüştedir.

Uygulama öğretmenleri ve uygulama öğrencilerinin tamamı uygulama öğrencileri hakkında objektif gözlem yaptığı ve veri topladıkları görüşündedir.

Uygulama öğretmenleri ve uygulama öğrencilerinin tamamına yakını uygulama öğrencilerine etkin geribildirim verildiğini açıklamıştır.

Uygulama öğretmenleri ve uygulama öğrencilerinin tamamına yakını uygulama öğrencileriyle son görüşme yaptıklarını belirtmişlerdir.

Uygulama öğretmenlerinin çoğunluğu geribildirimde ‘Öğrenimde yansıtma modelini’ kullandıklarını belirtirken, uygulama öğrencilerinin yarısı aynı düşüncede iken, diğer yarısı bu konuda kısmen ya da kullanılmadığını düşünmektedir.

Uygulama öğrencileri “Yeniden İfadelendirme” tekniği ‘Gerekçelendirme İstemi’ tekniği, “Seçenek Üretme” tekniklerinin en az kullanıldığını düşünmektedir.

Uygulama öğretmenlerinin tamamına yakını, uygulama öğrencilerinin tamamı üçlü görüşme yapıldığını açıklamışlardır.

Uygulama öğretmenleri ve uygulama öğrencilerinin tamamına yakını uygulama öğrencileri ile gelecek ders için eylem planı yapıldığı görüşündedir.

Uygulama öğretmeni uygulama öğrencilerini gözlerken en çok “Genel Değerlendirme/Gözden Geçirme” ve ‘Etkileşim Analizi’ tekniklerini, öğrenciler ise en az ‘Dersteki Öğrenci Davranışlarının Kodlanması’ tekniğinin uygulandığını belirtmişlerdir.

Uygulama öğrencileri ile uygulama öğretmeni arasında kullanılacak “güven oluşturma” tekniğini uygulama öğretmeni ve öğrencilerine göre uygulanmıştır.

Uygulama öğretmeni Uygulama öğrencileriyle ile görüşme yaparken en fazla “Soru Sorma” tekniği “Uygulama Öğrencisine Sorumluluk Verme” tekniği kullanmıştır.

Araştırmada katılımcıların da sunduğu önerileri şunlardır:

Staj okulunun tek okul değil de farklı programdaki okullardan olması faydalı olacaktır. (U1)

Uygulama öğretmeni bir kursa alınacak idiyse staj başlamadan alınmalıydı. (U2)

Üniversitelerin okul programına saygı göstermesini ve süreci birlikte koordine etmelerinin daha sağlıklı olduğunu düşünüyorum. (U3)

Stajer sayımız daha az olsa daha faydalı olacağını düşünüyorum. (U4)

Üniversite danışman öğretmenlerinin de kendi üzerine düşenleri yapmalarını ve belirttikleri zamanlarda okula gelerek öğrencilerini kontrol etmelerini istiyorum. (U6)

Tek bir gün staj olması karmaşaya neden olabildiği görüldü. Bunun için esnek olunmalı. (U7)

Öğretmen başına en fazla üç öğrenci olursa daha verimli olur. (U9)

Bir öğretmen eğer bir stajyere öğretmenlik hakkında bilgiler verip ona yardımcı olacaksa mutlaka bu programa gerçekten gönüllü olan öğretmenlerin katılması gerektiğini düşünüyorum. (Ö1)

Staj yapılan sürenin bir döneme yayılması ve öğretmen adayının daha fazla derse girmesi sağlanmalı. (Ö4)

Gözlem süresi biraz daha fazla olabilirdi. (Ö6)

Biz ders anlatırken uygulama öğretmeni daha geri planda olsa daha iyi olurdu. (Ö7)

Uygulama öğretmenleri geribildirimde ‘Öğrenimde yansıtma modeli’ “Yeniden İfadelenendirme”, ‘Gerekçelenendirme İstemi’, “Seçenek Üretme” , “Dersteki Öğrenci Davranışlarının Kodlanması” tekniklerinde yeniden hizmet içi eğitim almalıdır.

Klinik Danışmanlık Modeli konusunda uygulama öğrencilerine fakülte öğretim elemanlarınca daha etkili eğitim verilmelidir.

KAYNAKÇA

BULUNUZ, N. ve BULUNUZ, M. (2015). Öğretmen adaylarının mesleki gelişimi için iyi öğretmenlik uygulamaları: klinik danışmanlık modeli. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Erişim: <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/264352>, 20.10.2018.

BULUNUZ, N. ve BULUNUZ, M. (2015). Öğretmen eğitiminde klinik danışmanlık modeli ve mevcut uygulamaların değerlendirilmesi. *PAU Eğitim Fak Dergisi*, 2015 (38): 131-141

BULUNUZ, N. ve GÜRSOY, E. (2018). *Klinik danışmanlık modeli*. Ankara: Anı Yayıncılık.

BÜMEN, N.T, vd. (2012). Türkiye bağlamında öğretmenlerin mesleki gelişimi: sorunlar ve öneriler. *Millî Eğitim*, Sayı 194, Bahar/2012, 31-50. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/442293>, 19.10.2018.

CRESWELL, J. W. (2013). *Qualitative inquiry & research design: choosing among five approaches (3rd ed.)*. Thousand Oaks, CA: SAGE.

CRESWELL, J. W. (2014). *Nitel araştırma yöntemleri*. (Çev. Mesut Bütün-Selçuk Beşir Demir). Ankara: Siyasal Kitabevi.

- FTEIHA, A. and ABDAWİ, N. (2017). The effectiveness of clinical supervision on technology teacher's professional development in jerusalem a case study. *The Eurasia Proceedings of Educational & Social Sciences (EPESS)*, 2017 Volume 7, Pages 11-23. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/332086>, 17.10.2018
- GUBA, G. E. and LİNCOLN, Y.S. (1982). Epistemological and methodological bases of naturalistic inquiry. *Educational Technology Research and Development* 30(4):233-252 · December 1982. Erişim:https://www.researchgate.net/publication/225452193_Epistemological_and_Methodological_Bases_of_Naturalistic_Inquiry, 20.10.2018.
- GÜRSOY, E. vd. (2013). Clinical supervision model to improve supervisory skills of cooperating teachers and university supervisors during teaching practice. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, Özel Sayı (1), 191-203 [2013]. [file:///C:/Users/BTAdmin/Downloads/ClinicalSupervisionModeltoImproveSupervisorySkillsofCooperating TeachersandUniversitySupervisorsduringTeachingPractice.pdf](file:///C:/Users/BTAdmin/Downloads/ClinicalSupervisionModeltoImproveSupervisorySkillsofCooperatingTeachersandUniversitySupervisorsduringTeachingPractice.pdf), 19.10.2018.
- GÜRSOY, E. vd. (2016). Clinical supervision model in teaching practice: does it make a difference in supervisors' performance? *Australian Journal of Teacher Education* 41(11):61-76 · November. https://www.researchgate.net/publication/312296495_Clinical_Supervision_Model_in_Teaching_Practice_Does_it_Make_a_Difference_in_Supervisors'_Performance, 17.10.2018.
- KAZU, İ.Y. ve YENEN, E.T. (2014). Öğretmen yetiştirmede yeni bir yaklaşım: klinik uygulama. *İlköğretim Online*, 13(3), 796-805, 2014. <http://ilkogretim-online.org.tr/index.php/io/article/view/2143/1969>, 21.10.2018.
- MEB, (2018). Öğretmen yetiştirme ve geliştirme genel müdürlüğü mesleki gelişim programı öğretmenlik uygulaması danışmanlığı eğitici eğitimi kursu. <http://oygm.meb.gov.tr/dosyalar/StPrg/Kurslar/2.01.01.05.005%20C3%96C4%9Fretmenlik%20Uygulamas%C4%B1%20Dan%C4%B1C5%9Fmanl%C4%B1C4%9F%C4%B1%20E%C4%9Fitici%20E%C4%9Fitimi%20Kursu.docx>. 12.7.2018.
- RTEÜ Eğitim Fakültesi, (2018). Pedagojik formasyon eğitimi sertifika programı öğretmenlik uygulaması kılavuzu. 2018-2019. Çayeli. 1-19. <http://formasyon.erdogan.edu.tr/Files/ckFiles/formasyon-erdogan-edu-tr/2018-2019%20FORMASYON-UYGULAMA-KILAVUZU%20VE%20MATBU%20FORMLAR.pdf>, 12.7.2018.